

Landrotten aan de havenkant

De Onderneming in première met „Marius” van Marcel Pagnol

Van onze redacteur

LEUVEN — Mocht ik de achtergrondmuziek kiezen voor *Marius van De Onderneming*, dan werd het geheid „Lamer” van Charles Trenet. Dat liedje is even romantisch, vlotverteld en volks als het stuk van Marcel Pagnol. Acteurs Kris Van Trier en Waas Gramser: „Het lijkt wel een stationsroman. Maar dan wel een hele goeie.”

INTERVIEW

De getijdenwerking heeft geen geringe invloed op het liefdesleven. Zeker niet als er een haven in de buurt ligt. Aan die voorwaarde voldoet het stuk van Marcel Pagnol (1895-1974). De auteur plaatst het in zijn geboortestad Marseille, alwaar jongeling Marius twijfelt tussen een huis vol liefde of de grote vaart naar verre landen. Wat het wordt? Dat vroegen de tijdgenoten van Pagnol zich ook af. Na 800 opvoeringen in Parijs (première in 1929) eisten ze een vervolg. Dat werd *Fanny*, op zijn beurt nog eens aangevuld met *César*. Bij deze kent u meteen de bekendste personages.

De Onderneming vertaalde de drie delen, maar merkte dat het geheel al te psychologisch was. Daarom werd het alleen *Marius*, bij ons in 1955 voor het laatst gespeeld. Dat was in de KVS. Dora Van der Groen was Fanny.

Het stuk is rijk aan affectief verminkten. Op een kluitje wonen liefst vier personages die hun partner verloren. Dat opent perspectieven voor de liefdesjacht, hier niet eens aan generaties gebonden.

Pagnol voelt meesterlijk aan wanneer het licht moet en wanneer tragisch. „Er is maar één vraag die het publiek zich stelt als het doek opgaat”, zei hij ooit. „Gaan ze elkaar kussen? Als ze kussen, is het een komedie. Als ze niet kussen, is het een tragedie.”

Waas Gramser en Kris Van Trier namen binnen De Onderneming het initiatief voor deze productie. Tijdens een vakantie zagen ze in een Frans bergdorpje het stuk opgevoerd in open lucht. Gezeten op plastic stoeltjes in een wei zagen ze een perfecte imitatie van de film die Pagnol ervan maakte. Zelfs het opsteken van een sigareetje was krek hetzelfde.

„Marius” is rijk
aan affectief
verminkten

Zo realistisch ingevuld, van de ene scène kabbelend naar de andere, gaan ze het zeker niet doen. Gramser: „Het stuk heeft veel atmosfeer. Als je het leest, heb je er veel fantasie bij. Maar die mag niet uitgebeeld zijn. Dan valt het helemaal plat. We hebben eens geprobeerd om die mediterrane lamlendigheid te spelen. Dat was verschrikkelijk saai.”

Van Trier: „In de film is Marius al vanaf zijn eerste zin bezig met de zee. Hij tuurt weemoedig naar de oceaan. Dat is niet eens zo slecht. Maar je hoeft in het eerste bedrijf niet weg te geven wat pas in het slot naar boven komt. Fanny mag van in het begin al niet bang zijn dat Marius zal weggaan.”

Gramser: „Pagnol heeft dit stuk erg goed opgebouwd. We gaan niet al die afzonder-

lijke momentjes volgen, maar kijken hoe ze tegenover elkaar komen te staan. Daarvoor moet je het geheel in het oog houden. Pas dan zie je in welk licht je een scène moet spelen. In onze versie vertellen we alles uit het standpunt van Marius.”

Marius is 23, volgens zijn vader zowat onder de toog gedoopt, maar niet in staat „een deftige pint te schenken”. Fanny was zijn jeugd-vriendje, maar nu ze volwassen zijn, liggen de zaken toch iets anders. Zowat alle personages, die vroeg of laat wel in het café passeren, verwachten ‘s moois tussen de twee. Alleen, Marius spreekt zich maar niet uit.

Tussen de lichte babbels en heerlijke dialogen door heeft hij tijd om te dubben. Later in het stuk kan hij steeds beter verwoorden hoe ver hij staat met zijn onderzoek. Niemand krijgt inzage in zijn privé-domein. Sommigen gissen wild; zijn vader laat aanvoelen dat hij de zaken behoorlijk juist inschat. Maar ook hij spreekt zich nooit rechtstreeks uit. „Het blijft altijd dubbel”, zegt Waas Gramser. „Jets uitspelen doet niemand in dit stuk. Hoogstens een beetje toeschuiven.” Ze veegt iets voor zich uit op tafel, maar blijft profijteloos bij de tafelrand.

„O, mondjesmaat, krijgt het ‘blijk hoogte van dit stuk. Maatschappelijk theater hoeft niet altijd een stellingname of verweer tegen iets te zijn, vindt De Onderneming.

Geert SELS

• De Onderneming speelt „Marius”. Van 21 tot 23 april in het Stuc. Brandweerkazerne, Vaartkom 12-14, Leuven. Reserveringen op het nummer 016-20.81.33. Nadien tourneet tot eind mei. Inlichtingen: 03-234.99.19.

De Onderneming zoals Pagnol het voorschrijft: „Het is de haven die men in de verte ziet.” © Jef Collaer